Early Journal Content on JSTOR, Free to Anyone in the World

This article is one of nearly 500,000 scholarly works digitized and made freely available to everyone in the world by JSTOR.

Known as the Early Journal Content, this set of works include research articles, news, letters, and other writings published in more than 200 of the oldest leading academic journals. The works date from the mid-seventeenth to the early twentieth centuries.

We encourage people to read and share the Early Journal Content openly and to tell others that this resource exists. People may post this content online or redistribute in any way for non-commercial purposes.

Read more about Early Journal Content at http://about.jstor.org/participate-jstor/individuals/early-journal-content.

JSTOR is a digital library of academic journals, books, and primary source objects. JSTOR helps people discover, use, and build upon a wide range of content through a powerful research and teaching platform, and preserves this content for future generations. JSTOR is part of ITHAKA, a not-for-profit organization that also includes Ithaka S+R and Portico. For more information about JSTOR, please contact support@jstor.org.

De Laelii Ciceroniani codice Didotiano

narratio Theodori Mommseni.

Firminus Didot Parisinus, qui cum aliis nominibus egregie de artibus liberalibus meruit tum parata sibi bibliotheca non minus splendida quam utili, inter alios quos inde protulit codicem mihi exhibuit, quem ex subnotatione saec. XV scripta ('*iste liber est ecclie Constan*') apparuit olim fuisse Constantiae itaque descendere omnino ex ditissimo librorum thesauro Scotorum ordinis S. Benedicti qui Sangallense et Augiense aliaque per Alamanniam monasteria a saeculo inde VII fundaverunt. Codex de quo agimus membranaceus est formae quartanae, quaternionum opinor sex, quorum tamen numerus non notatus est nisi f. 29 in extremo quarto (ıml ≡ q̄ ≡ ıml), foliorum vero 43; scilicet primi quaternionis primum folium, item extremi folia aliquot perierunt, praeterea ex quarto quaternione desiderantur folia secundum (inter f. 24 et 25) et septimum (inter f. 28. 29). Scriptus est liber saeculo decimo vel fortasse exeunte nono. Continentur eo f. 1—32 r. Ciceronis Laelius inscriptione antiqua nulla, subscriptione hac: *explicit liber tullii* et f. 32 v.—43 r. '*sententiae Senece phylosophi*'. In eadem pagina extrema manu eadem, sed postea ut videtur adiecta leguntur haec:

'Incipiunt versi
O mortalis homo mortis reminiscere casus
Nil pecude distas tantum si prospere (*sic*) captas'.

Versa item scripta est versibus sententiisve, sed ita detrita ut nisi remedio aliquo adhibito legi nequeat. Sententias Senecae quae dicuntur descripsi; dispositae sunt secundum primas lit-

teras et re ipsa bipertitae, nam prior pars ad f. 38 v.: *nondum felix es si nondum te turba deridet* (v. 531 Ribb.) pertinet ad corpus sententiarum hodie notum sub nomine Syri, posterior, quae incipit sic: *Nam etsi nullos inimicos tibi faciat iniuria, multos tamen facit invidia* constat sententiis pedestri oratione conceptis iisque vulgaribus et magna ex parte argumenti Christiani, quibus librarius aliquis corpus illud quod imperfectum accepit videtur explevisse. Sententias illas mea causa examinavit Hauptius neque quidquam in iis contineri docuit, quod ad corpus quod habemus vel augendum vel emendandum magnopere pertineret; itaque missas feci. Contra in Laelio libros quos praeterea accurate novimus vincit opinor omnes Parisinus cum aetate (nam inter eos quibus usus est in nova editione Halmius unus Gudianus ad saec. X ascendit) tum bonitate, id quod vel unus locus 615, 4 extra dubium ponit. Nam cum ibi sit in codicibus D E G *sed nec comparantur cato in* (*catoni* D E), in codd. B S V *sed hi quidem nec catoni comparantur,* veram neque interpolatam lectionem *sed hi in pueris*, *Cato in* dudum protulit Carolus Langius ex Iacobi Susii libro, ad quam iam lectio libri Parisini *sed hi iniueris cato in* tam prope accedit, ut hunc librum aut gemellum esse Susiani necesse sit aut eum ipsum. Item 622, 18 quod hodie legitur ex coniectura Turnebi *vel uxoriae condicionis* id ipsum fere, scilicet *vel luxoriae*, legitur in codice hoc, cum in reliquis sit *vel luxuriae.* Haud scio an etiam comma quod est 627, 23 *sperni* . . . 24 *novis* male adiunctum praecedentibus nec fortasse satis aptum delendum sit, cum desit in solo libro Parisino. Idem confirmant reliquae lectiones pauca quidem offerentes aliunde plane ignota et nova, sed omnes ita comparatae, ut Parisinum librum quamquam non exemptum mendis sibi propriis, tamen in summa re reliquis omnibus praestare appareat. Proxime autem ad eum accedunt ex Halmianis Vindobonensis 3115 (*D*), qui nonnunquam vel in peculiaribus erroribus cum Parisino consentit, et Erfurtensis (*E*); paulo longius absunt reliqui Gudianus (*G*), Benedictoburanus (*B*), Salisburgensis (*S*), Vindobonensis 275 (*V*). Propter hanc libri praestantiam, cum

praesertim extet in bibliotheca privata, visum est hoc loco ad editionem Halmianam a. 1862 edere variam lectionem omnem, ut excepi ego, confirmavit quibusdam locis gener Didoti vetus mihi familiaris Noel des Vergers. De orthographicis autem potiora hic summatim adnotabo.

Orthographia libri in universum proba est, cuius generis scripturas praeter eas, in quibus codex cum editione consentit (ut sunt *adulescens, intellegere, neglegere* aliaque complura) adnotabo paucas. Vocabula quae semiplena scribi solent vel adeo debent, ut praenomina, *cos., pr.* (637, 25), *tr. pl., rei p., p. R.,* plerumque adsunt compendiata. Non semper sed saepissime reperitur *maxumus, proxumus, optumus, amicissumi* (614, 25), *lubido, existumare*; raro *i* simplex pro duplici (*socis* 616, 2; *rutili* 639, 8), unde etiam in vocativo saepe pro *i* legitur *ii*; semel *Pili* (620, 8), pro Philo; semper *benivolentia, valitudo, repperire,* item *pernitiosus* (634, 17. 637, 33), quod notandum, cum *c* et *t* rarissime permutentur (adnotavi tantum *divicias* 618, 14; *inicio* 630, 20; *conditionis* 622, 18). In assimilatione admittenda vel reicienda liber non sibi constat, ut tamen saepius praetereatur; adnotavi *inlustris, inpendere, inprobus* (contra *implerisque* 616, 12), *conlegium, conlatus, conroboratus, adpetere, adgnoscere, ecferre* (619, 27), *exflorescere* (639, 2). Vbi fluctuat usus inter *c* et *qu*, plerumque illud scribitur, sed *loquutus* est 613, 32 corruptelaeque vocabuli *cum* interdum (615, 34. 617, 8. 619, 8) indigitant scripturam archetypi *quum* sive *quom*. In vocabulis syllabisve extremis permutantur *b* et *p* (*suptilius* 614, 15; *reabse* 623, 24), *d* et *t* (*ad* 623, 4; *quod* 619, 17. 18. 19. 629, 17; *capud* 625, 13. 629, 10; *inquid* 613, 16; *haut* 618, 13). Inter meros soloecismos longe frequentissimum est *ae* pro *e*, sic in adverbiis *beatae, benivolae, eaquae, maximae,* item in *quaerella, caeperunt, caeteri, interpraetari, laevitas, paenuria, praecari, praetiosus, quaeant, quaeri, repraehendere, saeveritas*, adeoque in *benivolaentia* (619, 15) et in *consulaere* (626, 25); simile est *coeperit* (620, 11). Error contrarius *e* pro *ae* ut originis recentioris ita in hoc codice longe rarior est neque adno-

tavi commissum nisi sexies *cause, humane, nature, vestre, Grecia, merere* (616, 22). Praeterea haec adnotavi: *hemiciclio, archita* — *filo* pro Philo (631, 12) — *aceruius* (628, 10) — *contempnunt* (635, 9) — *hutilitas* (636, 1); *ospitis* (619, 27); *pyrro* (621, 3) — *magestas* (637, 17) — *suppellex* (627, 27); *inbecilus* (619, 12), *oportunus* (618, 32) — *coniunta* (616, 31) — *diliciis* (627, 3) — *poene* pro *paene* (634, 5). Haec etsi plena esse non spondeo, tamen sufficient ad indolem codicis orthographicam recte repraesentandam. Denique observandum est interlocutorum nomina ubi adsunt (nam desiderantur 614, 3. 23. 29. 617, 5. 10. 620, 6. 9. 10. 12. 622, 6) in margine scripta esse, primam autem paginam (ad p. 613, 8 *utebare*) situ et usu ita detritam esse, ut aegre legatur. In edenda varia lectione libri Parisini (*P*) ubi visum est notitiae causa aut de ceterorum librorum omnium (*C*) aut de certorum quorundam lectione admonere, signa retinui Halmiana; nota *o* distinguit mendas quasdam inutiles libro Parisino proprias.

inscriptio nulla

613, 5 cum et ego
19 cognatione *O*
21 ad te] a te *O*
30 ad senem senex *P(D?) soli recte*

614, 2 te ipse *PDE*
3 laelii *O*
7 quia] qui *O*
13 sicut] sicut ut *O*
14 in reliqua graecia *PD* appellatur *O*
16 eum quidem etiam *PDE*
23 laelii multum
27 causae *PC*

615, 4 gaium *PC*. Galum, *non* Gallum *scribendum esse docui Mus. Rhen. nov.* 16, 355
5 in pueris] iniueris *P solus fere recte, vide supra*
8 uestrum *om. PD*
17 minimi
20 factus consul est bis
26 iudicatum
32 dictum *O*
34 cum] quam

616, 1 reductus ad uesperum
5 his qui haec nuper
13 hisque
14 optimoque et iustissimoque quique
15 quique idem
17 adesset
19 per *om.*
23 sin autem aut illa ue-
e
rior aut idem
29 fuerat] furatae *O*
34 sapientiae] sapientiam

617, 8 cum ex t. q.] quam ex te quaeritur
10 mihi uero erit gratum atque
15 his

617, 27 m. curium t. coruncanium
32 aequalitas *PC*
33 sitque *PC*
33 ut hi
35 quia sequantur *P solus recte*

618, 9 ex infirmitas otietate *O*
11 duo
14 quicquam] nihil *PE* homini sit *PDE*
16 superior *O*
21 nostrae *om.*
22 magnificentiam etiam uirosque
23 gaios *PC*; *cf.* 615, 4
28 quis] qui
33 ut colere honores laudare

619, 3 aiut (*sic*) locis pluribus
8 quamque *O*
13 dictum *O*
16 nec agri
18 ex dissensionibus id et excordis
22 esse *om.*
28 noui *O*
28 uter orestes esse diceret *om. mediis*

620, 1 si quae
2 his
6 dicere *O*
7 repliblica *O*
17 reciperandisque m. quo quis minus
21 est] et *O*
22 his
23 fictum] f. est
24 quaepropter
32 nati *O*
33 aliquid *O*
35 adliceat *O*
36 quos *om. O*
37 m. curi

621, 2 qui p. cassium *PC*
11 adiucta *O*
12 amoris] moris *O*
16 uoluntur *O*
18 sibi plurimum
20 excellitur *O*
23 habeat *O*
24 beniuolencitiam *O*
28 libertatem *O*
30 ab his *PC*
36 se et proprius (*sic ut err. typ. edidit Halm.*)
37 sintque *PC*

622, 1 sit honesta certatio
2 ab] ad *O*
3 amicitias congl.
10 scipione *O*
11 amicitia u. a. e. uitae diem permare (*sic*)
13 sentirentur
14 ingrauestes (cen)
16 ponerentur
18 uel luxoriae *P solus et fere recte*
21 amicis *PD*
27 his
30 odia etiam
32 disceret *O*
33 quatenus *cum cd.*

623, 1 becillinum. *Cassii cognomen praeter hunc locum non invenitur nisi apud Dionysium* 5, 49, *ubi quod in codd. proditum est* ΟΥϹΚΕΛΙΝΟϹ, *probabiliter* ΟΥΕΚΕΛΙΝΟϹ *interpretabimur; apud Chronographum a. 354, apud quem est* Vigellinus *sive* Bigellinus *et in fastis Idatianis Siculisque, ubi in melioribus exemplis est*

Vitellinus, *in deterioribus quibusdam* Viscellinus *similesve corruptelae. Vide C. I. L. I. p. 486. 488 ad. a. 252. 261.266.268. Quare* Viscellini *nomen omnino abiciendum restituendumque* Vecellini.

623, 2 Sp. Maelium] ammelium. *Scribe* Maelium *sine praenomine.*
3 tiberium quidem graccum
4 bissius *PC*
5 cum] quam *O*
laenate *PC*
8 etiamni si (*om.* inquam)
9 numquam inquid *P solus, recte opinor, nisi praestat et* inquam *et* inquit *delere*
14 prosolvit *O*
18 ab iis
19 simus si *PE*
de his
20 videmus a. d. q. memoria *recte*
23 uidemus aemilium luscino *P solus recte*
25 cum his
marcum curium ti. coruncanium
26 suspicare *O*
29 imperaturum *O*

624, 1 ut] aut *O*
6 aliquantum *PB*
8 populus Romanus] p.
9 in P. Scipione *P. solus recte*
11 quocumque modo potuimus] quoque modo potuimus *P*, quoque quem modo posuimus *C. Exciderat ex archetypo* cum, *unde interpolaverunt libri praeter P omnes*
623, 12 c. gracci autem t. q. expetem
13 proclivis *P recte*
14 gabiani *O*
624, 20 in magna aliqua rep̄ peccantibus
22 his . . . his
30 uincanda *O*
33 quales
sit *om. PE recte*
625, 4 uerum dare gaudeamus *PC*
6 aperta
pereatur *O*
9 argutiis] *sic PG*
ne *om.*
16 adiuuentique *O*
20 hii qui putetur
21 ii *om.*
31 dolore contrarius
32 in sapientem] insipientem
626, 4 diffundantur et i. contrahantur *PC*
6 molestia *O*
8 si quasi significatio
10 contigit
12 animo autem] animante *PD soli O*
17 et tam trahat *PC*
26 utilitatum *P* (um *in litura*)
31 hi
33 haud] aut
627, 1 militiae] amicitiae *O*
2 secuta *PDE*
8 nimirum in qua *PC*
11 aut] at *O*
14 cum exultantem
15 neutri

627, 21 hoc
23 sperni ..... novis *om.* *P*, *recte fortasse*
25 pecuniam *O*
28 parant cui parent
laborantur
quique qui vicit
628, 1 autem sunt
2 deligendi
3 una *O*
8 sic *om.* (*videtur delendum* sit)
9 nostra *P solus*
13 his
17 vera amicitia
18 restricte
22 aut si spes *O*
25 in *om.*
27 dixero
33 eius] ei
35 rursum
629, 4 deligendo
5 inimicitiarum] in amicitiarum
9 sunt *O*
10 aut fama] ut fama
sit] est
14 adsentando collegeretur
potest uirtus
18 posset *bis*
19 eligendis negligendis
20 amicitias *PO*
25 aequis tempestatis sic amicitias
28 sinuerunt
34 sint *PV*[2] *Madvig*, sunt *C*
obscuratu *O*
630, 1 in his
3 ut *om.* *O*
5 discendant
16 isdem
23 occultare sententiam] occulta reserent. Iam *O*
631, 4 quin etiam in] qui in
mentione *O*
5 qui non] quin *PDE*
7 in his
8 cum] quin
12 rutilio
15 per se posse esse
17 sint
17 inbecilliore *PG*[1]
23 duxerint *recte*
27 hi
coniuctionisque
30 quaerunt
exprobant
33 exprobantium
632, 1 ut hi
2 se *om.* *PC*
4 ferre contigit nisi is
9 rutilium
13 et *om.* *PE*
17 modo est aliter (*fort.* modo aestimandi; aliter)
22 quadam
632, 23 magnas ..... 633, 15 etiam in *desunt exciso folio inter* 24 *et* 25
633, 17 ferenda
29 et qualis] est qualis
30 ipse
34 se ipsae diligant
634, 4 fit] sit
diligit . . . anquirit
7 habere talem amicum
9 his desiderat
12 his q. caeteris
17 his
19 lubidinem
29 opera danda]operanda *O*
31 iudicaris *PD*
635, 11 et hii
12 contulerint et hi
13 hii
14 tradiderint

635, 19 quem] que *O*
20 adquirat
21 possit *PC*
22 usquiam *O*
24 abundantia et copia
25 possit
32 tamquam] tamquod
636, 1 subeunda] sublevanda *PDEG*[2]
2 mouendi a. saepe sunt
13 adsententatio
20 hii
636, 21 peccasse — 637, 16 de scipione *desunt exciso folio inter* 28 *et* 29
637, 21 coaptatio *PC*; *etiam in lege Iulia municipali* (C. I. L. I p. 121) *v. 86 est* coaptato (*cf. v. 106* coptato). *Cum* o *geminatam antiqua lingua non admitteret, fortasse pro ea substituerunt modo* o, *modo* oa, *ut pro* uu *scribitur modo* u, *modo ou.*
637, 27 si in] sim
scaena] scamna
30 pectus] peccatum *O*
34 is] si *O*
638, 9 adsentator] adsenator *O*
14 enim] enim et *O*
17 litigare] litiga
20 coamicos
21 elusseris] ut iusseris
22 stultissime
27 uirtus uirtus
30 accepit
32 ductum *PDE*
639, 12 peruenires *O*
13 semperque aliqui an requirendi
24 oblationis *O*
33 adfert
subscriptum est: explicit liber tullii.